

KOMÉDIA

Három vándorkomédiás ment az úton. Kis kordé hámja volt a legerősebb mellkasán, ő pedig kimért fújtatással húzta.

Kopott, ócska hangszerekkel, ruhákkal, némi étellel és egy kis hordócska borral volt megrakva a kocsi, mindez le volt takarva egy foltos kanavásszal, és a csörömpölés, recsegés, nyikorgás összhangja monoton változatossággal vánszorgott velük.

A komédiások nem tartoztak sehová, lakásuk a poros országút, színpaduk a piactér, kedvesük a bordélyos olcsóbb áruja - ha éppen úton mentek és nem erdőn, ha faluba érkeztek és nem száraz hullákat rejtő üszkös romok közé; ami meg a szerelmet illeti - ha a környéken nem volt bordély, ők legyűrték a vízért menő asszonyokat is...

Az a kevés, amit egy-egy sikerültebb bohóckodás hozott a konyhára, hamar elolvadt, de a három lator jól ismerte a vidéken termő gyümölcsöket és gyökereket, a messzebbre kóborolt tyúkokból pedig időnként még ünnepi vacsorára is futotta - ilyenkor aztán kerek volt a világ. A legidősebb komédiás a kordé mellett ballagott és elgondolkodva rágcsált egy falevelet. Mint rangidős, a szellemi munkát végezte éppen - újabb tréfákat próbált kiagyalni, ez ugyanis félévenként szükségessé vált. Tudták, a közönség csak akkor fizet, ha a röhögés mellé még valamit kap - és, mivel azok legkivált az ordenáré disznóságokat kedvelték, a három mimes elemében érezhette volna magát a vérrel töltött marhahólyag jelenetében - csakhogy mindhárman rettenetesen unták már, és új, minden eddiginél frenetikusabb műsort akartak.

Új legyen, durva, véres és trágár, hogy ez az otromba és faragatlan csőcselék fizessen! - Ha nincs pénz, a színész éhen marad, akkor pedig jön a lopózkodás, a tyúklopás, az éjszakai portya - ha nem fizettek, attól még ára van a röhögésnek, azt pedig úgyis ti álljátok! - Ennyi volt művészetük, semmivel se több, és nem is ért többet.

- Arra! - nézett fel az egyikük - ott, arra egy dögöt látok!

- Én is észrevettem már - jegyezte meg a hámba fogott bohóc - alighanem emberdög.

- Lehetne egy jó nagy disznó is - nézték az egyenes út szélén szürkéllő alakot. Mozdulatlanul hevert és se formára, se méretre nem volt túl disznószerű.

- Márpedig ez ember lesz. - mondta a legfiatalabb - embert meg azért mégse ehetünk...

De pénze talán van, meg ruhája... - jegyezte meg elgondolkodva az öreg. - De ha csak alszik...

- Semmi! Mögé kerülünk, te ráugrasz, en elkapom a torkát... csak ezt a nyikorgó taligát ne vigyük el oda...

Összeszokott társaság volt. Egy perc alatt ott voltak a dögnél és megláthatták, hogy semmi szükség óvatoskodásra.

Ember volt - de mostanra már nem sok maradt belőle. Arca helyén összeégett, fekete húscafatokkal, jobb vállán véres ruhafoszlányokkal, haldokolva feküdt a "dög" és zihált.

Az öreg megrúgta, mire a haldokló nyögött egyet és összehúzta magát.

- Hé! - szólt rá a legerősebb komédiás - hát téged meg mi az ördög csipkézett így ki?

- Az isten verje meg!... - nyöszörgött a szerencsétlen - aki kitalálta...
- Mit beszélsz? - hajolt fölé az öreg.
- ...aki azt a fene... az égő port... azt mondták, hogy azzal háromszáz lábnyira...
hogy az íjászok mind... azokat ez elsöpri... mert ez újfajta... a sátán találmánya... ez a
...valami kénes por...

- Mi a fene? Nem értem... - nézett a komédiás, aztán elvigyorodott. - Ez már csak
úgy beszél, összevissza. Ti értitek? - vágott komikusan tanácstalan arcot.
A másik kettő vállat vont, a szerencsétlen pedig tovább folytatta.

- Ezt a... most találták ki... valami szaracén... vagy ki az ördög... olyat durran, mint
a mennykő... csapás... de nekem nem sikerült... a nyomorult íjászok... és engem ölt
meg...

- Féltrebeszél. - állapította meg a komédiás - és különben is a halálán van már...

- Szerencsétlen. Leégett az arca...

- Meg a keze - mondta valaki - a keze is leszakadt. Hogy tudott ez idáig
elvergődni?

- Segítsetek! - nyújtogatta a megmaradt kezét a haldokló - Ne hagyjatok
megdögölni!

- Na, te annak inkább örülhetsz... - morogta félrefordulva az öreg, de azért
odatérdelt mellé, borért küldte az egyik bohócot és megitatta a csonka katonát a kis
hordóból. Az még egy darabig próbált beszélni valami vascsőről, amibe port tettek,
meg vasdarabokat, de a por szétvetette az egészet, mikor meggyújtották és a
levegőbe hajított mindenkit - ám hamarosan annyi vért vesztett a karcsonkjából, hogy
már csak nyögni tudott, aztán meg már azt sem - és alkonyatra kiszenvedett.

- Na, most mi legyen? - néztek össze a komédiások.

- Azért így nem hagyhatjuk... utánunk jönne a lelke...

- Szerencsétlen! Még a csontját is elhordanák a farkasok...

- Hát jó... - nyögött egyet az öreg, felállt, a kordéhoz ment, és egy olajmécsest
hozott. A másik kettő akkor egy hevenyészett sírt ásott az út mellett, botokkal,
kézzel, aztán beletették a halottat, és letaposták a földet.

- Kereszt - mondta az öreg.

Letörtek egy ágat, behasították és megékelték egy másikkal - ez lett a fejfája a
nyomorultnak. A leszálló sötétségben csak a mécses pislákkolt.

- Ilyenkor imádkozni szoktak... - szólalt meg maga elé a fiatal komédiás.

- Ki a rosseb tud már imádkozni! - húzta a száját az öreg és kiköpött egy fűszálat.

- Sose tudtam imádkozni!

- Hát igen... - nézett össze a másik kettő - de azt úgyis a papok nyelvén kéne...

- Latinul...

- Akkor legalább... - nézett fel a fiatal - latinul... emlékeztek még a roueni diákokra
... a nótájukra? Az latinul van...

És lassan rákezdte, a sor végén bevárva a többieket is:

*"Mihi confer venditor, species emendas
pro multa pecunia tibi reddendas
si quid habes insuper odoramentorum
nam volo per ungere corpus hoc deorum..."*

A város piacán előadás volt. Három komédiást vett körül a csőcselék, harsányan röhögtek, ordítottak és trágár megjegyzésekkel kísérték a műsort. A kör belsejében pedig ott fetrengett az egyik színész, feketére mázolt arccal, hatalmas, fából faragott férfiasságát kettévágva tartotta a kezében és értelmetlen mondatokat üvöltözve úgy tett, mint aki meghal:

- Sátánpor, sátánpor...!

Mellette a két másik ripacs állt, papnak öltözve, majd komikus pátosszal kornyikálni kezdtek:

" *Mihi confer venditor...*"